No. 2075 Zaterdag 13 October 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Curaçao en zijn vroegste bewoners.

V.

Ons onderzoek naar de *bewoners van Curaçao ten tijde der ontdekking van Amerika* heeft nog slechts tot resultaat gehad, dat wij tot nu met de de grootst bereikbare zekerheid hebben vastgesteld, dat de toenmalige Indianen, die op de drie benedenw. eil. woonden zeker *geen* Caraïben waren. Doch dat is maar een negatief antwoord op de vraag.

Wij zouden ook gaarne willen weten, welke soort Indianen het dan wèl waren.

Dat antwoord is veel moeilijker te geven en de oplossing dezer kwestie kan niet benaderd worden, wanneer we er tegelijk niet een tweede kwestie aan vast knoopen nl. deze: *welke taal* werd hier tijdens de ontdekking door die Indianen gesproken?

De lezers, die zoo naief zijn zich te verwonderen, dat het *Papiamentsch toen* nog onbekend was en nergens zelfs ter wereld gesproken werd, moeten zich voorloopig maar tevreden stellen met het antwoord, dat het Papiamentsch eerst tusschen de jaren 1600 en 1700 zijn begin van ontstaan kan gekregen hebben. Misschien vinden we later nog wel eens gelegenheid daar uitvoeriger op terug te komen.

* * *

De eersten en eenigen, die zich na de ontdekking van Amerika onbetwistbare verdiensten hebben verworven op het gebied der taalwetenschap van de oorspronkelijke bewoners van Amerika, zijn de katholieke, vooral de Spaansche, missionarissen geweest.

De studie der nieuwe vergelijkende taalwetenschap is zelfs absoluut onmogelijk zonder de werken der katholieke zendelingen tot basis en uitgangspunt te nemen.

Nog grooter stijgt onze bewondering als men weet, dat die oude Indianentalen met geen enkele Europeesche taal te vergelijken zijn en onder ieder opzicht daarvan afwijken; dat zelfs taalgeleerden bij de studie er van zich nu met verbazing afvragen, hoe het voor een Europeaan is mogelijk geweest een dergelijke taal aan te leeren; dat die talen woord voor woord van de Indianen in den omgang moest worden afgeluisterd en opgeteekend, telkens opnieuw gecontroleerd en verbeterd worden; dat men tegelijk in de ziel dier natuurmenschen moest indringen, om te kunnen begrijpen hoe zij hun gedachten uitdrukten. Aan velen dier woordenboeken, grammaires en vertalingen van den catechismus enz. liggen 20, 30 tot 40 jaren van nauwgezette en volhoudende studie van een of meer personen, soms wel van een groep van paters ten grondslag vóór hun werk aan de drukpers kon worden toevertrouwd. En dit alles te midden van de zwaarste ontberingen te midden van halve wilden in een moordend klimaat.

Wil men eenig inzicht krijgen in dien reuzenarbeid der missionarissen op taalgebied, dan consulteere men het standaardwerk van den GRAAF DE LA VIÑAZA, *Bibliografia española de lenguas indigenas de America*, een werk, dat door de Nationale Bibliotheek van Madrid bekroond en in 1892 op staatskosten werd uitgegeven. Het bevat 1188 nummers van woordenboeken, grammatica's, catechismussen enz. in de honderden Indianentalen van Amerika sedert de ontdekking tot op onzen tijd geschreven. Met enkele geringe uitzonderingen, uit de XIXe eeuw zijn al die boeken gemaakt door Spaansche en enkele Portugeesche katholieke missionarissen.

Voor Prof. Dr. de Josselin de Jong, die geen enkele andere zendelingspraktijk schijnt te kennen dan het opstoken van brandstapels, moet het toch wel een pijnlijke gewaarwording zijn bij zijn ethnographische studies, dat hem de eerste kennis van taal en volk uit de werken van katholieke missionarissen moet toestroomen.

Het werk van den Graaf de la VIÑAZA verdeelt de taal der Caraïben in 4 hoofdgroepen en 68 andere, die daarmede verwant zijn. Wij denken er niet aan onze lezers met al die verschrikkelijke namen in onplezierige stemming te brengen. Ook voor ons doel heeft het geen nut. Eén dier verwante talen willen wij hier al vast noemen, nl. het Cumanagota, omdat wij daar spoedig op zullen terugkomen.

Beter uitgangspunt, dat ook nader tot ons deel leidt, vinden we in het werk van D. ARISTIDES ROJAS. *Estudios indigenas. — Contribuciones à la historia antigua de Venezuela*, in 1878 te Carácas uitgegeven.

Op pag. 189—217 geeft hij het *Onze Vader* in 13 verschillende talen, vroeger in Venezuela gesproken.

Een dezer, de eenige die voor ons doel in aanmerking komt, is het *Cumanagota*. Eigenlijk zouden we moeten zeggen de taal der *Cumanagota*, want *Gota* beteekent *menschen, lieden*, zoodat het woord eigenlijk beteekent: de menschen van Cumaná.

Cumaná is de eerste en de oudste stad, door de Spanjaarden op het vaste land van Amerika gesticht.

Dat geschiedde in 1520 door Gonzalen Ocampo en zij kreeg toen den naam van Nieuw-Toledo. Doch deze naam heeft geen stand gehouden, zoodat die plaats nog steeds zijn oorspronkelijkn naam, die de Indianen er aan gegeven hebben, behouden heeft.

Cumaná ligt aan de Noordkust van Venezuela, aan de golf van Cariaco, gevormd door het schiereiland Araya juist ten Noorden van Cumaná ligt ook het eiland Margarita.

Vóór de stichting der stad door de Spanjaarden was die plaats reeds meermalen door Spaansche ontdekkingsreizigers bezocht geworden. Kolonisten van Sto Domingo kwamen er strooptochten houden en Indianen wegvoeren om het uitsterven de ras aldaar aan te vullen.

Minder als noodzakelijk verband met de stof, die wij behandelen, als wel ter aanvulling van de hoogst gebrekkige kennis van Prof. Dr. DE JOSSELIN DE JONG omtrent de „zendelingspraktijken", willen we hier een kleine episode vermelden.

Francisco Córdoba, een priester van de Orde van St. Dominicus, die reeds verscheidene jaren met vrucht op Sto Domingo gewerkt had, trok, vergezeld van een leekebroeder Joannes Garces, naar Cumaná om daar de Indianen te bekeeren.

Spoedig werd het vertrouwen der Indianen gewonnen, een kerkje opgericht en was onvermoeid hen de geloofswaarheden te verkondigen. In dien tijd gebeurde het, dat een Spaansch schip daar vóór anker kwam om paarlen te zoeken en slaven te rooven. De Indianen wilden reeds wegvluchten, doch werden door de beide missionarissen, die niet het minste kwaad vermoedden, gerust gesteld. Zij ontvingen de schepelingen vriendschappelijk, voorzagen hen van alles wat zij voor de reis noodig hadden, en waren kinderlijk verblijd met de voorwerpen, die zij in ruil ontvingen. Zoo gingen eenige dagen in steeds nauwere vriendschapsbetrekkingen voorbij. En toen er geen schijn van wantrouwen meer bestond, noodigde de kapitein van het schip den Cacique met zijn familie uit ook het vaartuig te komen bezichtigen. Het opperhoofd ging bij de religieuzen te rade en na aanmoediging hunnerzijds ging de Cacique met zijn vrouw en nog 17 andere personen van zijn familie aan boord, geen kwaad vermoedend, te minder omdat de beide zendelingen aan land bleven en zij dit als voldoende waarborg voor hun eigen veiligheid beschouwden. Doch nauwelijks aan boord, klonk de bedreiging, dat zij onmiddellijk zouden gedood worden, indien zij het waagden in zee te springen.

Het schip heesch de zeilen en zette

Curaçaosche Dities en Datjes.

Als 's middags 6.17 P. M. de truck met de Hollandsche mail aan boord, mijn koraal bungalowtje passeert, dan is mijn onverstoorbare Germaansche levensopvatting in 't zenith. Zou willen omstrengelen in breede reuze-omarming geheel 't mopperend menschdom, dat niet weet te apprecieeren, 't diamanten geluk van zooveel karaat, wat overal te vinden is, ja zelfs in de sombere vale binnenlanden van 't nu weer zoo troosteloos uitgedroogd Curaçao.

En daar klinken de klanken van 'n neerkwakkende melkbus op de steenen keukentrap.

De hermetisch gesloten deksel zuigt er ploepend uit.

Dat is muziek, dat is als 't prélude van de Cavalleria Rusticana.

Grijpende groomhand en diept en diept en diept in donkeren melkbusingewand, voetstappen klap-klapperen al nader en nader, prachtgebit van ietwat groezeligen hemmetjesboy glundert je tegen met 'n: Dutch mail, please, Father.

't Is toch 'n prachtjong!

Bovenop de mailberg 'n groot geel couvert van Rotterdamsche Diergaarde Singel 88.

Rits open!

Tien biljetten van 100.000!

Er tusschen 'n kattebelletje met ongeveer:

„Beste Vent. Ik stuur je 'n millioentje. Als 't op is, schrijf maar. Yours truly."

Nu heb ik nooit van mijn leven om geld gegeven. Lui die op den penning zijn, die 'n dubbeltje tweemaal omdraaien vóór ze 't adieu kunnen zeggen, van die rasechte vrekkige pinnen hebben hooit mijn simpathie gehad, maar toen op dat oogenblik doortintelde me toch eventjes de gouddorst, ik voelde me.

Wollefie! O, Wollefie! — dit is de poëtische gouvernementeel geboekte naam van mijn groom — bulderde ik, kom 's hier!

Sir?!

Ga daar 's staan, en kijk me nou 's goed aan.

Weet je, wat ik ben?

En hij fixeerde me met open mond, met iets in ze'n blik van „de ouwe is zeker aan 't verkindschen", maar ie zei niets.

Weet je 't nou nog niet, lobbes? Nee?

Luister, ik ben millionnair! millionair!!! snap je dat?

Yes. Father, all right, en ie smeerde 'm.

Ik sloot 't millioentje in mijn steeds hopeloos leege coffre fort, en ging aan 't peinzen.

Als ik die 10 lapjes van honderd duizend nu 's allemaal in zuivere hollandsche guldens kon omzetten, wat zou ik er dan toch in Godsnaam mee doen?

Eerst 'n nieuwe broek laten aanmeten. 'n Millionnair in 'n groenende broek met doorgezakte knieën is 'n anachronisme.

Dan 'n nieuw melkkannetje voor de afternoon-tea, dat ordinair gescheurd buikig potje heeft mijn aestetisch gevoel lang genoeg gehinderd.

Wat nog meer? O ja, 'n cederhouten plafond in de kerk, 'n nieuwe pijp, en 'n reuze-tractatie voor de schoolkinderen.

Dan op Buitenbosch voor mijn goeie blackies 'n tuindorp gesticht, zooiets als Bilthoven, met keurige optrekjes (neen geen alcoof woningen), met artesische putten en molens en groentetuintjes, en van vettigheid waggelende melkkoeien.

In Daai-booi-baai 'n yacht vóór anker, 'n stoomyacht.

„The flying Dutchman" Captain van der Hoeven. Owner Jan Paul.

In mijn wagenhuis naast mijn kitokie geen rot-Fordje, maar 'n hypermoderne Cadillac of Paige van 6 cilinders.

Mijn magazijn boordevol met hollandsch hooi voor Toedjoe, 'n paar tonnen olienootjes voor Coecoe, en 'n kist of wat met blikjes leverwerst voor Scamp.

Dan nog 'n klein motortje op de kruiwagen voor Wollefie, en 'n splinternieuw pak, — 'n smocking — voor dien goeierd, en dan, ja, de rest voorloopig op de Bank gezet, en dan maar uit den treure couponnetjes knippen.

Goed beschouwd zou ik als millioenair 'n mislukking zijn, mijn aspiraties in de levensgeluksfijn zijn te sober. Zoo was me dan ook tijdens mijn verlofjaartje in Holland 't poenig gedoe van zoo menig opgeblazenen „nouveau riche" steeds 'n gruwel.

Herinner me, toen ik als broeken mannetje van vijf jaar, met mijn goeden Vader aan 't wandelen was, 'n zekere goeie kennis, die z'n nieuw huis-in-aanbouw stond te bewonderen, ons aansprak.

En Jantje, zei die hartelijke oude heer, als jij groot ben, en je bouwt ook 'n huis, hoe zou jij 't dan wel 't liefst hebben.

't Liefst zou ik hebben, meneer, 'n groote tuin achter mijn huis, en in dien tuin 'n knikkerputje, dat van zelf dicht gaat.

't Onbedaarlijk gelach dat toen opsteeg, begreep ik niet, en ik lachte toen ook maar mee met bollende koonen en krijtwitte muizentandjes, maar wel bewijst 't dat mijn kinderlijke opvatting om gelukkig te zijn in dit ondermaansche toen al heel erg bescheiden van vorm was.

***

Met de tien 100.000 biljetten in mijn binnenzak, zat ik 'n week of wat geleden, s'morgens 4.21 te ontbijten, met stoomenden koffie uit Thermosflesch.

Toen kwam de truck. Nog 's gevoeld, ja, ik had ze nog, en ik vlijde me op 't harde bankje naast den chauffeur, en voort ging 't door 't maanlichte cactusrijke Buitenbosch.

Om 'n uur of 9 stapte ik naar de Hollandsche Bank.

Ik deponeerde mijn 10 kostbre lapjes in 't loketboogje en dipte mijn dopje met 'n: Wil u zoo goed zijn, die eventjes te wisselen?

Loketmeneer fixeerde me, ik fixeerde loketmeneer, maar zei niets.

Secuur elk bevingerend, werden de biljetjes hard op, geteld.

Weer keek ie me aan, maar weer zei ik niets.

Toen verdween ie met geheel mijn kapitaal in 't privé-kantoor.

Chef verscheen.

Meneer.

Meneer.

Ja, enfin, eigenlijk loont 't de moeite niet die papiertjes te wisselen, ze te boeken en over te schrijven, ze zijn bijna niets meer waard.

Op mijn vraagoogend: *niets* meer waard?

Nu ja, zoo wat 20 hollandsche centen.

De chef keek mij 's aan, ik keek den chef eens aan, en onder 'n dank u wel, dan zal ik ze maar weer meenemen, tippelde ik met mijn millioen mark de Bank uit.

Groote goden, 'n tweedubbeltjesmillionnair.

Kan 't tragischer?

Toen Bismarck ze'n 70ste verjaardag vierde, werd 'm 'n nationaal geschenk geoffreerd van 2½ millioen mark.

Stel, dat je in dien tijd audientie had aangevraagd op Friedrichsruhe, om dien ouden heer eventjes te vertellen, dat over een luttel tientallen jaren die reuze-gift nog geen simpele mark meer waard zou zijn, wat zou je je in no-time met ze'n veteeren kurassierslaarzen de deur uitgetrapt hebben. En toch 't ongelijk was heelemaal bij dien ouden bullebak, salva reventia.

Toen ik 's avonds aan de gezelligen disch mijn wedervaren bij de Hollandsche Bank aan mijn vriendelijken gastheer verhaalde, toen lachte hij mij, onder 'n prosit tegen: Waarde Jan Paul, eigenlijk ben je niet slim ge-

erstond koers naar Sto Domingo, waar de Indianen als slaven verkocht werden. De onderdanen van den cacique wilden zich op de beide zendelingen wreken, in de meening, dat zij aan dit verraad medeplichtig waren.

Doch zij zelf waren zoozeer over die laagheid terneergeslagen, dat zij hun eigen leven in ruil aanboden, wanneer de Cacique niet binnen vier maanden was teruggekeerd.

God liet toe, zegt Las Casas, dat er spoedig weer een schip kwam, en P. Córdoba richtte zich toen door bemiddeling van den kapitein tot zijn ordebroeders op Sto Domingo en bezwoer hen alle pogingen in het werk te stellen om de bevrijding en teruggzending van den Cacique en zijn familie te verkrijgen.

Te vergeefs. Het gerechtshof ontnam den roovers de slaven, doch verdeelde den buit onder elkander en aan het lijfsbehoud der achtergebleven missionarissen werd zelfs geen aandacht geschonken.

De beide missionarissen betaalden met hun bloed de gruweldaad der Spanjaarden.

Men begrijpt, dat nog lange jaren daarna niet meer aan het bekeeringswerk der Cumanagoten kon gedacht worden.

Wanneer het weer hervat is, weten wij niet. Een eeuw later vinden wij er de Spaansche paters Capucijnen werkzaam. Een der voornaamste hunner was Pater FRANCISCO DE TAUSTE, die 40 jaren lang onder de Cumanagotos gewerkt heeft. In 1680 gaf hij een *Arte y Vocabulario de la lengua de los Indios Chaymas, Cumanagotos, Cores, Parias y otros diversos de la Provincia de Cumana* uit, met een *Catechismo* en een *Doctrina Cristiana*.

Beter dan welke lofprijzing ook stellen ons de volgende woorden uit de *Voorrede* van den schrijver in staat de groote verdienste van dezen missionaris als taalkundige te waardeeren: „*Veinte y tres años de curso y cuidado he consumido para poderlo sacar á la estampa. Pero las fatigas y desvelos, que me ha costado, son más que letras.*" — „25 jaren ben ik voortdurend bezig geweest om dit werk voor den druk gereed te maken. Doch de moeite en zorgen, die het mij gekost heeft, waren talrijker dan de letters."

Een ander degelijk kenner dezer taal was Pater MANUEL DE YANGUES, die een Grammatica dezer taal schreef, die verbeterd opnieuw werd uitgegeven door P. MATHIAS BLANCO in 1683 onder den titel van: *Principios y Reglas de la lengua Cumanagota, general en varias naciones, que habitan en la provincia de Cumaná.*

Kolonialen Raad.

Zitting van 8n. October 1923.

Nadat den Voorzitter den Heer Lansberg, die na eene lange afwezigheid buitenlands de Vergadering weer bijwoonde, op hartelijke wijze had verwelkomd en de Heer Lansberg op even hartelijke wijze had bedankt, deed hij mededeeling van de volgende ingekomen stukken:

1o. Request van den Heer A. A. Boom, als vertegenwoordiger der West-Indische Scheepvaart My.

In dit request vraagt de Heer A. A. BOOM, als vertegenwoordiger der *West-Indische Scheepvaart Mij.*, aan den Raad, het daarheen te leiden, dat in de Loodsdienstverordening 1922, zoodanige wijziging wordt gebracht, dat òf ten aanzien der op Curaçao thuisbehoorende stoomschepen *geen* verplichting tot het nemen van een loods meer worde opgenomen òf dat de bevoorrechting van half loodsgeld, als voorgesteld ten gunste der Curaçaosche Petroleum My. worde uitgestrekt tot *alle* hier thuisbehoorende schepen.

2. Brief van Z. Ex. den Gouverneur ter begeleiding van een afschrift van een brief van den Commandant der Troepen inzake de opheffing van de Schutterij en over de door den Majoor Commandant van de Schutterij tegen de opheffing aangevoerde gronden, ter voldoening van 's Raads kenbaar gemaakt verlangen om het oordeel van dien autoriteit te vernemen. Het komt hier niet op neer: militaire waarde van een niet bewapende, niet geoefende schutterij, waarvan de officieren geen militaire vorming bezitten, is nihil, zoodat tegen de opheffing van militaire zijde geen bezwaar kan worden gemaakt.

Dat in geval van groote rampen, als omvangrijke branden enz. het burgerlijk bestuur der Kolonie en waarschijnlijk in de eerste plaats de Procureur Generaal steun zou kunnen erlangen van de schutterij, zou de Commandant deze meening deelen, als de schutterij behoorlijk werd georganiseerd enz. en geeft den Gouverneur in overweging ook het advies van het Hoofd der Politie in te winnen.

3o. Ontwerp tot bestrijding van het houden van hanengevechten.

4. Brief van den Gouverneur ter begeleiding van gewisselde correspondentie met den Procureur-Generaal betreffende afschaffing der schutterij.

De Procureur geeft als zijn oordeel te kennen, dat er uit een politioneel oogpunt tegen de afschaffing van de schutterij geen bezwaar bestaat, doch dat waar de rustende schutterij den lande niets kost, aan de burgerij zoo weinig last bezorgt, en deze, naar het schijnt, meer op het behoud dan op de afschaffing gesteld is, de urgentie van deze afschaffing hem niet duidelijk is.

5. Brief van den Gouverneur aan den Raad:

„Het is mij een voorrecht aan Uwen Raad te kunnen mededeelen, dat ter mijner kennis kwam, dat de Bataafsche Petroleum Maatschappij voornemens is aan de raffinaderij alhier eene zeer groote uitbreiding te geven, wanneer zij te voren zooveel mogelijk zekerheid zal hebben verkregen, dat de faciliteiten haar in 1915 toegezegd bij de oprichting van haar bedrijf in Curaçao, ook na de groote uitbreidingen gehandhaafd zullen blijven. Hierbij is speciaal te denken aan vrijdom van invoerrecht voor de in de fabrieken te verwerken producten, naast vrijdom van uitvoerrecht voor de door de verwerking verkregen producten, voorts vrijdom van invoerrecht voor de materialen en machinerieen noodig voor den bouw en de exploitatie van de raffinaderijen met toebehooren, het niet-invoeren van uitzonderingsbelastingen en het heffen van matige loodsgelden.

In het belang van Curaçao heb ik niet geschroomd mijnerzijds voor mij persoonlijk de toezegging te doen, dat door mij geene uitzonderingsbelastingen zouden worden bevorderd of bestaande faciliteiten zouden worden afgeschaft.

Naar ik aanneem zal Uw Raad, waaraan de welvaart en voorspoed van Curaçao steeds zoozeer ter harte gaan, met groote voldoening van de belangrijke plannen der petroleum maatschappij vernemen. Nog onlangs verklaarde Uw Raad te wenschen zooveel mogelijk rekening te houden met de toezeggingen in het belang van Curaçao destijds door het Bestuur gedaan en daarom vertrouw ik, dat Uw Raad ten deze geen bezwaar zal hebben van zijne mede instemming met de door mij gedane toezegging te willen doen blijken, waar het mij bekend is, dat de Curaçaoschen Petroleum Maatschappij die instemming van Uwen Raad op hoogen prijs zal stellen.

De Gouverneur van Curaçao,
(get.) Brantjes.

De Voorzitter stelde voor:

Het request van den heer A. A. BOOM te stellen in handen van de commissie van verzoekschriften, het ontwerp sub. 3o. te verzenden naar de afdeeling en de sub 5 vermelde brief te behandelen in Comité Generaal.

Daartoe werd besloten.

Hierna vroeg het lid Sutherland het woord om namens de Commissie van verzoekschriften rapport uit te brengen over het request van eigenaren, huurders enz. van plantages en gronden in het 4e en 5e district en zegt o. m.

Dat de commissie op informatie is uitgegaan bij menschen, die meer van nabij bekend zijn met de in dat verzoekschrift bedoelde hoofdweg.

Men is van meening, dat aan het verzoek om een aanvang te maken met onderhoud enz. van bedoelden weg, bereids is voldaan. Intusschen zou het zijn nut kunnen hebben van deze gelegenheid gebruik te maken om het Bestuur er op te wijzen, dat het weinig aanbeveling verdient met onderhoud en herstel der wegen te wachten totdat de regentijd als het ware voor de deur staat en wel omdat men niet beschikken kan over een onbeperkt aantal arbeiders om in korten tijd groote einden van den weg te herstellen enz. enz.

De meest geschikte tijd voor wegenherstel is Januari—Mei. In den regentijd, wanneer zware regens de wegen op enkele punten onbruikbaar maken, behoort volstaan te worden met kleine ploegen.

De commissie stelt voor aan den Gouverneur in dien geest een brief te ontwerpen, met welk voorstel de Raad zich vereenigde.

Hierop sloot de Voorzitter de vergadering.

INGEZONDEN.

Zeer Eerwaarde Redakteur.

Wantoestanden uit den weg ruimen is der Katholieke Pers verdienstelijke opdracht. Veroorloof mij derhalve, Z. E. Redakteur, om uw aandacht op een dergelijken toestand te leiden, nadat zoo pas uw medewerking heeft bijgedragen om een onware praktijk in de toekomst te voorkomen.

Evenals bedoelde praktijk, ressorteert die toestand onder de rubriek: huwelijken en geboorten.

Het gebeurt namelijk maar al te dikwijls, dat voorgenomen huwelijken bij het Gouvernement heel veel moeilijkheden in den weg komen, niet zoozeer door werkelijk bestaande, wettelijke beletselen, alswel door onnauwkeurigheid en slordigheid; niet van den kant der trouwlustigen of hunner ouders, maar vooral van den kant der vroegere ambtenaren van het Gouvernement.

En als nu die onnauwkeurigheden en slordigheden, door de ambtenaren begaan, ook maar door de ambtenaren werden hersteld, maar praktisch komt de last en moeite hiervan grootendeels op de trouwers neer; welke lasten en moeiten, vooral in de buitendistricten, niet gering te noemen zijn.

Mij bewust zijnde, dat dit geen geringe beschuldiging inhoudt, acht ik mij verplicht om het beweerde met deugdelijke bewijzen te staven.

Ik neem derhalve uit de vele gevallen er één,

Ten jare 1905 wilde een zekere Leocadia de geboortebewijzen harer kinderen in orde laten brengen, wijl zij die bewijzen deels verloren had. Zij richtte zich tot den ambtenaar van den Burgelijken Stand en bekwam voor ieder kind een „Extract uit het Register van geboorten van het eiland Curaçao berustende ter Gouvernements Secretarie van gemeld eiland."

De oudste zoon, Anselmo Sortero Selassa, ging op 22 October 1919 trouwen en ontving van den ambtenaar van den Burgelijken Stand zijn trouwboekje, waarin vermeld staat dat hij is „geboren te Curaçao den 21 April 1888, zoon van: **Leocadia Selassa.**

Het tweede kind op het Extract uit het Register van geboorten aangegeven als: **Bicente Martinus**, geboren op den negentienden Juli des jaars een duizend acht honderd en negentig, uit: **Leocadia Martina.** (Extract No 82 - 18 Mei 1905.)

Het derde kind, volgens het Extract uit het Register van Geboorten genaamd: Simona Josephina heet daar geboren op den negen en twintigsten October, des jaars een duizend acht honderd twee en negentig, uit: **Rosita Paulina.** (Extract No 90 - 14 August. 1905.

Het vierde kind geeft het Extract uit het Register van Geboorten aan als Luciano Cornelis, geboren op den 16 September des jaars een duizend acht honderd vier en negentig, uit **Maria Locadia.** (Extract 92 - 19 Juni 1905)

Het-vijfde kind is volgens het Extract uit het Register van geboorten genaamd Martin Leander en geboren op den 14 November des jaars een duizend acht honderd zes en negentig, uit: **Cathalina Locadia.** (Extract No 132 - 18 Mei 1905).

Volgt het zesde kind, hetwelk op het Extract als boven voorkomt met den naam van Rafaël Archangel en als te zijn geboren op den vier en twintigsten October des jaars een duizend acht honderd acht en negentig, uit: **Maria Lokadia.** (Extract No 137 - 18 Mei 1905.)

Het laatste kind heet volgens het Extract als boven, Francisco Bicento en is volgens hetzelfde geboren op 17 December een duizend negen honderd en vier, uit: **Lokadia Paulina.** (Extract No 183 - 18 Mei 1905.)

Zoo staan zeven eigen broers en zusters, kinderen eener zelfde moeder als geboren ieder uit een andere vrouw bij den Burgerlijken stand, Eiland Curaçao, geboekt.

Met „zeer onnauwkeurig" zou dit feit toch wel niet te sterk gekwalificeerd zijn.

Maar ik sprak ook van slordigheid, en dat is erger; maar daarom nu juist nog niet lastiger om te bewijzen. Zelfs behoeven wij geen ander geval er bij te brengen; het gebeurde met deze zelfde familie is voldoende. Men bemerke hoe de eerste zes kinderen dezer moeder geregeld om de twee jaar op elkander volgen; hetwelk aanduidt dat er tusschen hen voor een ander kind geen plaats is.

Nu wilde het geval, dat het tweede kind zich bij den ambtenaar van den Burgerlijken Stand kwam aangeven om met een zekeren Jozef in het huwelijk te treden.

Deze ambtenaar vorderde haar geboortebewijs; zij bracht zulks, maar uit dit document bleek, dat zij in de Registers van den Burgerlijken Stand met een naam staat opgeteekend, die aan personen van het mannelijk geslacht gegeven wordt: zooals het boven aangehaald Extract aangeeft, waar zij als Bicento Martinus genoteerd staat. Met zulk een naam nu schijnt men niet te kunnen trouwen als men tot de schoone sexe behoort; dies werd Martina, (zoo heet zij in den wandel) verwezen naar de Secretarie in de stad en zij ging stadwaarts en stelde haar zaak ter kennis van den betrokken ambtenaar. Noch haar woord, noch haar stem, noch haar tronie kon dezen heer overtuigen dat zij geen zoon, maar een dochter harer moeder is; zij werd teruggestuurd naar den Districtmeester om een bewijs voor dit feit. Tot nu toe is dat bewijs nog niet kunnen geleverd worden ten kantore; schoon de stukken uitwijzen, zoo-

---

weest, je hadt van morgen moeten toehappen, moeten wisselen, want de koers is nu al gezakt tot 15 c. per millioen mark.

Wel, dank u, prosit, maar zonder gekheid, ik voel er meer voor ze als 'n curiosum te bewaren. By the way, weet u wat Dinges zeggen zal, als ie dit gevalletje hoort, let er op, precies zoo:

„Wat 'n toestand! Wat 'n toestand!
„Ik zeg maar, meneer: Quo vadis,
„waar gaan we in hemelsnaam toch naar toe?!"

* * *

Van „shopping" was dien dag natuurlijk niets meer gekomen, door puur gebrek aan contanten.

Wat doe je in Godsnaam met *zoo'n* millioen in je zak. Daar koop je precies 'n pakje cigaretten voor en nog geeneens van de allerbeste.

Aan winkelen heb ik altijd 't land gehad, maar heel erg bijzonder aan 't Willemstadsche winkelen, omdat je maar al te goed weet, dat als je niet danig afpingelt, je er leelijk tusschen wordt genomen, en dat is altijd 'n hoogst onpleizierige gewaarwording, vind ik.

Maar dat doen ze in Holland toch ook?

In Rotterdam op de verschillende openbare markten, en bij lui die hun waar langs de deur venten, ja, maar in fatsoenlijke winkels, neen, en daar heb ik 't juist over.

't Is me gebeurd hier op Curaçao in 'n keurigen winkel — ik zou U man en paard kunnen noemen — dat ze me voor 'n artikel 6 pop vroegen, en 't me doodkalm lieten voor f 3.50.

Heel toevallig wist ik van 'n vorigen kooper, dat ie er zooveel voor betaald had, anders was ik er natuurlijk ingevlogen.

„Dat mos nou toch heusch niet magge". Zoo'n afzetter, want dat is ie, verdiende 3 maanden onder 't Raadhuis te brommen op water en brood.

Heb altijd 'n ingekankerde haat gehad tegen afpingelen, zelfs reeds in de jaren, toen ik nog papieren matjes vlocht en de tafels van vermenigvuldiging opdreunde.

In die zonnige jaren gingen wij trouw op den II Pinksterdag, wij 'n dozijntje kleine neefjes en nichtjes, met bazige Bertha, dienstbare van onze kinderlooze tante, aan 't hoofd, naar de bloemenmarkt, op 't Rotterdamsche Hogendorpsplein.

Bertha, gewapend met 'n pak oude kranten, stevende voorop met de 2 allerkleinsten op sleeptouw.

„Pas op, voor dat *ruituig*, liefies!
„Neen, Jantje, trap nou niet in die
„plas, je schoenen bennen pas ge-
„poes. Clé'tje, hou Lou'tje nou toch
„goed vas. Zie je wel, daar leit ie al.
„Nee, zoet zijn, niet huilen, schatje!"

Eindelijk stonden we allemaal vol verwachting voor 'n heel eskadron rooie potjes met geurende kleurende bloemenweelde.

Er achter 'n zonverbrande tuinier in hemdsmouwen.

En dan ving de pingel-ellende aan.
Hoeveel kost dat geraniumpie, baas?
Vijftien centen, vrijster.
Drie stuivers? Ik geef je er 20 cent voor de twee...

Als dat je kan ophoepelen, juffie, en hard haalde hij z'n verkouden neus op.

Weet nog goed, dat ik me dan mijlen ver wenschte, heel stiekum de hand van mijn grooten broer Dolf losliet, en 'n endje verder met mijn handen in me zak ging staan fluiten, alsof ik heelemaal niet hoorde bij die kindertroep.

En die reseda'tjes?
Nou, omdat jij 't ben, 'n duppie.
Geef me 'r dan maar 4 voor 30 cent.
Ik ging nog 'n eindje verder op zij.

De woestkijkende hemdsmouwenman schoof z'n pruim nijdig van links naar rechts.

Met hoeveel bennen we ook weer? O, ja met z'n twaalven. Als je me nou die 3 foksia'tjes en nog 3 viooltjes voor 9 stuivers laat, krijg je precies 95 centen, en de knip ging al open.

Maak 't 'n gulden, sputterde de vent tegen.

Kom nou, zeg, je verdient er toch al 'n heel aardig slaatje an, hier heb je 3 kwartjes en 2 dubbeltjes en zeg nou maar heel gauw: dankie wel, vrijster.

Toen werden de kranten ontplooid. Hier, Jantje, kijk is wat 'n mooi bloempie. O, christenzielen, waar is Jantje? Jaaantje! O, Jaaantje!

Ik verscheen met doodonschuldige toet, ten Z.O. van haar breede heupen.

O Goddank! Kind, wat heb je me aan 't schrikken gemaakt, ik dacht warempel dat je in de Singel gevallen was.

En 'n potje met 'n wiegelende foksia in top, werd keurig in 'n Maasbode gewikkeld, en daar Janneman, ben je nou niet blij, voorzichtig hoor, dat je 'm niet knakt.

Dit melo-dramisch gebeuren op de bloemenmarkt zooveel jaren her, is wederom 'n bewijs, dat je in je vroegste jeugd vaak impressies opdoet, die je heel je later leven bijblijven. Van dien tijd dateert dan ook reeds mijn ingekankerde haat tegen afpingelerij op allerlei gebied.

Waarom nu toch in hemelsnaam, in de Curaçaosche winkels ook geen vaste prijzen?

Mogelijk, dat ze anders blijven zitten met den ouden rommel, die tegen elk redelijk bod weg moet.

Goed, best, maar waarom geen advertentie in de Amigoe dat je „groote uitverkoop" houdt tegen spotprijzen, zooals ze in Holland ook doen, maar hou je dan ook strikt aan de prijsopgave, die je er opgeplakt hebt.

't Is 'n waarheid zoo massaal als 'n nijlpaard, zoo oud als de weg van Kralingen, dat 't met 'n Groote-Uitverkoop storm loopt, vraag 't maar aan den eersten den besten geroutineerden in 't vak vergrijsden Hollandschen koopman.

Wie neemt 's 't initiatief tot stichting van 'n Curaçaosche Anti-Afpingel-Bond?

Dat zou 'n zegen voor Curaçao zijn.

***

Dit geschrijf zou onvolledig zijn, indien ik u niet even mijn antwoord meedeelde aan dien milden smijter met honderdduizenden.

Ziehier, en voor copie conform:

„Beste Vent.

Je millioentje ontvangen. Dankie wel. 't Had me echter beter geconveniëerd, als je me die 10 lapjes van 100.000 vóór den oorlog gestuurd had.

Yours truly

JAN PAUL.

San Willibrordo

Sept. 19 | 23.

als wij boven aangaven dat er noch tusschen haar en haar ouderen broer, noch tusschen haar en haar volgende zuster, plaats is voor nog een broertje. Maar het ergste is dat haar trouwen door die slordigheid (ik zeg toch niet te veel) wordt tegengehouden nu al maanden, en men de slachtoffers dier slordigheid blijft sturen van Pontius naar Pilatus.

Ten slotte gelieve nog een slordige onnauwkeurigheid op te merken.

In het trouwboekje van den oudsten zoon heeft deze den familienaam SELASSA, en wel als wettig geëerfd van zijn moeder, die in hetzelfde boekje als Leocadia Selassa staat opgegeven. Hoe kwam men aan dien familienaam? Ongetwijfeld uit de officieele boeken die in 1919 bestonden, want op 22 October van dat jaar werd het trouwboekje uitgegeven. Maar dan bestonden die officieele boeken met die opgaaf ook in 1905; en dan had men dien familienaam toch ook bij de Extracten van 1905 dienen in te vullen.

En hadde deze slordige onnauwkeurigheid maar wederom geen verdere gevolgen; maar wat staat waarschijnlijk te gebeuren?
Men heeft de gewoonte bij den Burgelijken Stand, om grifweg aan het kind, bij voorshands gebrek aan familienaam, den laatsten der opgegeven namen der moeder. dat is haren voornamen, te geven. Gevolg zal dan zijn dat in het onderhavige geval, bij het huwelijk der zoons, de eene den naam Selassa, een andere dien van Locadia, een andere dien van Lokadia en de derde dien van Paulina als familienaam zal bekomen; zoodat de eigen broers voor het Gouvernement geen broers zullen zijn evenmin als Bicento Martinus dochter van haar moeder is.

Er bestaan hier wel degelijk familienamen; ook die van Selassa, met de varianten Selasia, Selacio etc,; maar het is hoogst zelden dat men die in officieele trouwboekjes of geboortebewijzen vermeld vindt.

Zou het derhalve niet wenschelijk zijn, dat men zichten Burgerlijken Stande wat nauwkeuriger met deze kwestie ging bezighouden en het niet aan den opgaaf van onontwikkelde en onnadenkende menschen overgelaten werd om de familienamen te bepalen?

Moge de kennis van den toestand voldoende zijn om de verandering te verzekeren.

Inmiddels dankbaar voor uwe hulp in dezen, Zeer Eerwaarde Redakteur, verblijve met hoogachting.

UEerw's. dienaar.

Een buitenpastoor

Redactie „Amigoe di Curaçao"

Alhier.

Mijnheer de Redacteur.

Eenige weken geleden las ik in de *Amigoe*, dat er van wege de overheid bepaald was, dat putwater niet hooger dan voor 7½ per blikje verkocht mocht worden.

Nu er een buitengewoon gebrek aan water is, zien sommige personen er niet tegen op een buitensporige prijs voor putwater te vragen. Minder dan 10 cent per blikje kan men op de Berg Otrabanda, geen putwater koopen.

Is daar niets aan te doen? Waarom kijkt de politie niet naar zulke dingen? Is de overheid dan maar een wassen neus, waarvan zich geen mensch iets behoeft aan te trekken? Er rijdt hier op Otrabanda zelfs een truck rond, waarop met groote letters staat: *Awa di poz, 10 cents*.

Als U nu weet, dat water in de buiten-districten bijna niets kost, op z'n hoogst 1 cent per blik, wat gaat men dan onwillekeurig denken?

Zou men die lui, die dat water tegen zoo'n prijs verkoopen, niet aan de kaak kunnen stellen, zoodat zij tot voorbeeld voor anderen, hun verdiende straf krijgen?

Hopende dat de bevoegde autoriteiten hierin maatregelen zullen nemen, verblijf ik, U mijnheer de Redacteur dankende voor de plaatsruimte.

Een abonné.

CORRESPONDENTIE VAN St. MARTIN.

De schoener „*Cyril*", die 't vorig jaar, nadat de „*Estelle*" buiten de vaart gesteld was, in de haven van Curaçao geweest is om mede te dingen, en sinds een flinke reparatie ondergaan heeft, gaat thans weer een reis daarheen ondernemen.

Intusschen is door de komst van het stoomschip „*Karibia*" te St. Martin N. G., op een tijdstip waarop de „*Johanna*" den dienst gestaakt heeft, de aandacht weer op de stoomverbinding gevestigd. Van verschillende zijden is de vraag gesteld of wat het Gouvernement thans voor de „*Johanna*" uitgeeft, gevoegd bij hetgeen er de laatste jaren gemiddeld aan reis- en verblijfkosten betaald wordt voor de daarvoor in aanmerking komende ambtenaren met hun gezin over Barbados, Martinique of Porto Rico, niet voldoende zou zijn om met een stoomvaart-maatschappij een contract te sluiten en een stoomschip als de „*Karibia*" iedere maand of om de zes weken een reis naar de Bovenwindsche te laten doen. De postverbinding met Curaçao is goed geregeld over St. Thomas en Porto Rico; gewoonlijk ontvangt men om de tien dagen brieven van Curaçao en bestaat er gelegenheid voor verzending van correspondentie. Een behoorlijke gelegenheid voor personenvervoer ontbreekt nog steeds. Behalve hetgeen de stoomboot uit de koloniale kas zou krijgen, kan het vervoeren van andere dan gouvernementspassagiers en lading ook nog wat opbrengen; verschillende passagiers zijn met de „*Karibia*" naar Curaçao vertrokken. —

— Eindelijk is op 2 October op St. Martin de lading aangebracht, die uit Curaçao met de „*Johanna*" was verzonden. De lading is overgescheept óp de „*Pythias*" die ze verder hierheen heeft vervoerd. Had dit niet eerder kunnen geschieden? —

— Gedurende de tweede helft van September is St. Martin met aardige regenbuitjes bedacht. Het is te hopen dat het zoo aanhoudt.

Berichten uit de Kolonie.

Mgr. Vuylsteke.

Op Donderdag 13 September werd onze Apostolische Vicaris MGR. VUYLSTEKE samen met al de 5 bisschoppen van Nederland door H. M. Koningin Wilhelmina in bijzonder audientie ontvangen, om H. M. hun gelukwenschen met Haar Jubileum aan te bieden.

Kerk Janwe.

Maandagmorgen had aan de in aanbouw zijnde nieuwe kerk op *Janwé* een ongeluk plaats, dat echter wondergoed is afgeloopen.

De steiger om de buitenzijde der muren te pleisteren, stortte in en alle metselaars vielen naar beneden. Allen konden echter terstond weer opstaan. Enkelen hadden eenige schrammen bekomen. Een echter heeft de pols gebroken.

Goede reis.

De Heer R. J. Beaujon JR, nieuw benoemd Gezaghebber van Sint Martin, is Dinsdagmorgen van Bonaire hier aangekomen en zal morgenavond met de Fransche boot *Pellerin de la Touche* via Trinidad en St. Kitts naar zijn nieuwe standplaats St. Martin vertrekken.

Cur. Voetbalbond.

Wij ontvingen bericht dat door de gezamenlijke voetbalclubs alhier de *Curaçaosche Voetbalbond* is opgericht.

Tot nu toe hebben zich reeds de volgende Clubs daarbij aangesloten: *Leonidas, Sparta, Jong-Holland, Progreso, Volharding* en *Asiento*.

Het Bestuur is als volgt samengesteld:

DR. J. R. ARENDS,	Voorzitter.
J. REITSMA,	Onder-Voorz.
ALFRED DURAND,	Secretaris.
DAVID CAPRILES,	Penningmeester.
J. A. HERNANDES,	1e Commissaris.
P. C. GORSIRA,	2e „
C. RÖMER,	3e „

Bonairebeker.

Aanstaande Zondag 14 Oct.
Jong-Holland — Asiento
Terrein Mundo-Nobo 4.30 p. m.
Scheidsrechter Dr. J. R. Arends.

Lossen en laden.

Maandag werd door 94 onzer bootwerkers de stoomboot *Caracas* geladen en tegelijk de *Merida* gelost. De *Caracas* was de komst van de *Merida* uit Maracaibo blijven afwachten en zoo werden in 5 uur tijds 6000 bultos (kisten, balen, colli's) gelost en weer ingeladen.

Dat is kranig werk.

Cyril.

De Nederlandsche schoener *Cyril* Zondag l.l. van Martin binnengevallen vertrekt heden weder naar genoemd eiland en zal, naar we uit goede bron vernemen, ook in November de communicatie met de Bovenwindsche Eilanden onderhouden.

Isla-uitbreiding.

In ons vorig nummer schreven wij het volgende:

„De oorspronkelijke opzet: op Curaçao een der grootste petroleum-„raffinaderijen der wereld te bouwen, „komt steeds meer en meer tot uitvoering."

Wij baseerden die meening op de gunstige berichten uit het petroleumgebied van Maracaibo, waar alweer nieuwe oliebronnen waren aangeboord. Reden waarom wij van meening waren, dat de olietankvloot nog meer zou moeten worden uitgebreid.

Een nieuw bewijs voor de juistheid onzer meening vinden onze lezers in dit nummer onder: *Koloniale Raad*.

Men leze met aandacht den daarin voorkomenden brief van den Gouverneur, waaruit duidelijk blijkt, dat er reeds plannen in bewerking zijn tot grootere uitbreiding van de petroleumraffinaderij op de *Isla*.

Genezing van krankzinnigen?

In het Saint Hans Ziekenhuis te Roskilde, nabij Kopenhagen, heeft men zich gedurende de laatste acht maanden bezig gehouden met het genezen van krankzinnigen, door het toepassen van de Vienna en Wagner Joureggsmethode, volgens welke de patiënt een malaria-injectie ontvangt.

In een interview met een persvertegenwoordiger verklaarde Dr. Axel Bisyard, de directeur van het Ziekenhuis, dat de experimenten met veel succes bekroond zijn. Er werden 30 ernstige patiënten verpleegd. Bij verscheidene daarvan werden de proeven genomen en bijna onmiddelijk trad in hun toestand eenige verbetering in. De dokter verklaart vervolgens, dat van alle op deze wijze behandelde gevallen 70 pct. beslist beterden, waarvan 40 pct. geheel genezen werden.

Over het algemeen wordt aangenomen, dat 10 pct. van de gevallen die in het Ziekenhuis voorkomen hopeloos zijn en nimmer te voren is men er in geslaagd in dergelijke gevallen verbetering aan te brengen. Thans hoopt men door de malaria-injectie ook de als „hopeloos" gesignaleerde gevallen met gunstig resultaat te behandelen. Bij verschillende dier patienten merkt men reeds een veel belovende beterschap.

Ontvangen.

No. 22 Año II van *El Meridiano. Revista quincenal ilustrada* de Caracas.

— Van de firma EDWARDS, HENRIQUEZ & CO. Alliier, *Scadta's Aerial-Express of the Magdalena River* (Colombia).

Reisgids voor de vliegdienst tusschen Baranquilla—El Banco—Baranca Bermeja — PuertoBerrio— Honda—Girardot—Neiva een afstand tusschen de eindpunten van 1200 K.M., met zijlijnen van Baranquilla naar Cartagena--Monteria 300 K.M. en B.—Santa Marta (80 K.M.)

[illegible] een nieuwe prijslijst van *ice-cream* enz ter plaatse gebruikt of aan huis bezorgd.

— Van de firma EDWARDS, HENRIQUEZ & CO. *Cruise to the West-India, Panama, Curaçao and Venezuela*.

Een plattegrond en vaarplan van de reuze-luxe-boot *Reliance* van 20.000 R T met 3 schroeven. Deze boot met honderden Amerikaansche toeristen vertrekt 8 Januari a. s. van New-York ter rondvaart door de West-Indiën, waarbij de volgende plaatsen worden aangedaan:

Havana (Cuba), Kingston (Jamaica), Colon, Panama, Willemstad (Curaçao), La Guayra (Venezuela), Port of Spain (Trinidad), Bridgetown (Barbados) Fort de France en St. Pierre (Martinique) Nassau (New Providence van de Bermuda eilanden.) De duur van de geheele rondreis is bepaald op 25 dagen zoodat de reizigers op 2 Februari weer in New-York terug zijn.

Het bezoek op Curaçao valt op 21 Januari, en het geheele oponthoud alhier duurt 12 uren.

Auto-Wegen.

Er zijn plannen in bespreking, om speciale auto-wegen dwars door Engeland aan te leggen.

Deze plannen schijnen thans vasten vorm te hebben gekregen en spoedig — behoudens goedkeuring van het parlement — te zullen worden uitgevoerd.

Aan het in de Engelsche bladen met talrijke bijzonderheden gepubliceerde schema ontleenen wij het volgende:

De plannen zijn in handen van een maatschappij, bekend onder den naam van het „*Northern and Western Motor-Ways Co.*" waarvan lord Montagu directeur is. Lord Montagu heeft een rijpe ervaring wat betreft vervoerproblemen en als lid van de *Trade Board* en als adviseur bij den transportdienst in Indië gedurende den oorlog.

De wegen, welke worden aangelegd, zullen loopen van Londen naar Manchester en Liverpool, en van Zuid-Wales naar New-Castle-on-Tyne.

Volgens lord Montagu zal, indien het parlement, zijn goedkeuring aan de plannen hecht, met den aanleg van de wegen — die van Londen naar Liverpool komt het eerst aan de beurt, een werk van ongeveer 15 millioen pond sterling — in October 1924 worden begonnen. Natuurlijk wordt het werk in verschillende gedeelten onder-aanbesteed, zoodat op verschei-dene plaatsen tegelijk wordt begonnen. Honderdduizenden menschen in verschillende takken der industrie zullen bij doorvoering dezer werken arbeid vinden.

De hoofdgedachte, welke bij deze plannen heeft voorgezeten, is de noodzakelijkheid van bijzondere wegen voor snel vervoer en zwaar autoverkeer.

In een brochure, welke lord Moutagu naar aanleiding van deze wegen-plannen heeft uitgegeven, wijst hij erop, hoe het huidige wegensysteem niet met voortdurende millioenen-uitgaven voor het steeds toenemende vrachtauto-verkeer gehandhaafd kan blijven. De schrijver geeft dan een aantal cijfers, waaruit het stijgend auto-verkeer duidelijk blijkt.

Over nieuwe wegen dient het volgende nog vermeld.

De weg Londen—Liverpool, 226 mijl lang, zal door zeven districten loopen en meer dan 60 gemeenten aandoen. Voorloopig wordt de weg 50 voet breed, terwijl met een uitbreiding in de toekomst en met de vestiging van fabrieken, magazijnen, auto park, kantoren, herstelplaatsen, oliepakhuizen, enz. wordt rekening gehouden. De weg wordt verdeeld in vier verkeerslijnen, een „up" en „down" voor: 1e passagiers- en licht goederenvervoer met snelle vaart; 2e zwaar goederen-vervoer met minder snelheid. Er is geen helling hooger dan 1 à 40 M, terwijl geen bocht scherper zal zijn dan met een straal van een halve mijl.

Waar het noodig is, spoorwegen, kanalen of openbare wegen te kruisen, zal de autoweg onder of over deze wegen geleid worden door middel van tunnels of bruggen. Voetgangers worden op deze wegen niet toegelaten, evenmin als vervoer door met paarden bespannen wagens. Het spreekt van zelf, dat degenen, die van den autoweg gebruik willen maken, moeten bijdragen in de kosten van het onderhoud, waarvoor een speciaal tarief is ontworpen.

MUZIEKUITVOERING

Programma

1. A L'Attaque, Marsch (1e uitv.) H. L. Blankenburg.
2. Raymond, Ouverture A. Thomas.
3. Venus Reigen, Valse J. Gungl.
4. La Sonambule, Fantaisie G. Bellini.
5. [illegible], Fox-Trot A. Eenhaes.
6. L'Invocation, Fantaisie G. Delfort.
7. La Ausencia, Danza S. Madera.
8. Coquête Canadienne, Fox-Trot (1e uit.) A. Eenhaes.

Zondagavond om 7.30 uur BRIONPLEIN.

Marktberichten.

Van 7 tot 21 Sept. was de stand van de Cur. export-artikelen op de markt van New-York:

Dividivi: Prijzen onveranderd. De verschepers trachten nog steeds 40 dollars per ton te verkrijgen, doch de opkoopers zijn er niet voor te vinden.

Geitenvellen: De markt blijft stil. Ofschoon de partijen, die in den laatsten tijd aankwamen, tegen 24 cts. per pond konden verkocht worden, is er toch geen levendige handel, en de opkoopers blijven weigerachtig op verscheping te koopen. Niettegenstaande de verwachting op betere prijzen, is dit niet in vervulling gegaan.

Aloë: De opkoopers schijnen tot betere gedachten te zijn gekomen. Eenige kleine partijtjes werden tegen 8½ cts. per pond verkocht. Deze prijsverhooging is te danken aan de vrees, dat in de naaste toekomst de prijs nog hooger zal oploopen. Zeker is dat niet, omdat de opkoopers verzekeren dat zij voldoende aloë in voorraad hebben en niet genegen zijn zelfs de actueele prijzen te betalen.

De Ku-Klux Klan.

Men heeft betwijfeld of de leden van de *Ku-Klux-Klan* tot de Vrijmetselaren behooren.

Het volgende bericht uit Amerika geeft daaromtrent meer zekerheid.

In de nacht van Vrijdag 31 Augustus zijn 150 leden van de Ku-Klux-Klan in de vrijmetselaarsloge belegerd geworden door 5000 burgers, die gewapend waren met traangasbommen en gummistokken. De politie belette met revolverschoten, dat het gebouw werd bestormd en de Ku-Klux-Klanmannen te lijf werden gegaan.

De onlusten begonnen bij den aanvang van een aangekondigde vergadering. De ruiten van het vergadergebouw werden ingegooid. De leden der Ku-Klux-Klan vluchtten door de ramen aan de achterzijde van het gebouw, na een hevig gevecht met de belegeraars, waarbij vele gewonden vielen. Er hadden vele arrestaties plaats.

De plaats, waar dit gebeurde, vonden wij er niet bij vermeld.

Officiëele berichten.

Aan den agent von politie 2e klasse J. H. Moret is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

S. T. Ricardo is tijdelijk benoemd tot agent van politie 2e klasse.

Aan den heer H. S. Boogaart, buitengewoon gouvernements geneeskundige, belast met de heelkundige behandeling van onvermogenden enz., is twee jaar verlof naar Nederland verleend, en de heer Dr. A. Kummer, arts alhier, is tijdelijk belast met de functien van Dr. Boogaart.

Aan Mej. A. A. Ecker, klerk ter gouvernements-Secretarie, is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

De bode ter Gouvernements- Secretarie P. J. W. de Vos, tevens bode van den Kolonialen Raad en de Kamer van Koophandel alhier, is tijdelijk eervol ontheven uit die functien en tijdelijk benoemd tot deurwaarder der belastingen.

De bediende bij het vlechtonderwijs alhier J. van Ecks is onder tijdelijk ontheffing uit zijne functie, tijdelijk benoemd tot bode van de Gouvernements-Secretarie, den Kolonialen Raad en de Kamer van Koophandel.

Aan den agent van politie 2e klasse M. A. Blanchevier is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Aan Mej. W. C. E. Schrils, onderwijzeres 3e klasse aan de Hendrikschool alhier, is tot herstel van gezondheid tien dagen verlof verleend.

Vergelijkende Staat

van de op het eiland CURAÇAO ingeklaarde vaartuigen.

TIJDVAK.	STOOMSCHEPEN. Aantal.	STOOMSCHEPEN. Netto inhoud in M³.	ZEILSCHEPEN. Aantal.	ZEILSCHEPEN. Netto inhoud in M³.
September 1923	131	381.469	107	24.676
„ 1922	100	285.904	118	15.257
Januari t/m Sept 1923	1108	2.996.260	915	197.303
Januari t/m „ 1922	872	2.171.975	872	115.572

STAAT van het aantal vaartuigen, die het eiland CURAÇAO in de maand Sept. 1923 aandeden, met de vermelding van hunne gezamenlijke inhoudsmaat

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Sept. 1923	107	27.789	24.676	131	668.053	381.469
Vorige maanden	808	190.778	172.627	977	4.620.865	2.614.791
Totaal	915	218.567	197.303	1108	5.288.918	2.996.260

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en de visscherij.

Zeilvaart

gedurende de maand Sept. 1923.

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar:*	
Aruba	18	Aruba	17
Barbados	3	Barbados	5
Bonaire	44	Bonaire	39
Guanta	1	Bov. Eilanden	1
Jacmel	1	Guanta	1
Jamaica	1	Jackmel	1
La Guaira	1	La Guaira	1
La Vela de Coro	8	La Romana	1
Maracaibo	9	La Vela de Coro	15
Mayaguez	2	Maracaibo	9
Pampatar	2	Martinique	1
Porta Mar	1	Pampatar	1
Pto. Cabello	9	Pto Cabello	3
Rio Hacha	3	Pto Padre	1
San Juan (P. R.)	2	Rio Hacha	5
Sto. Domingo	1	Samana	1
Tucacas	1	Sta Marta	2
Totaal	107	Totaal	104

Politieke film.

XXIX.

De voorbereiding van den val van den Duitschen Rijkskanselier Cuno is betrekkelijk kort geweest. De hoofdreden moet wel gezocht worden in het feit, dat na de talrijke beroeringen binnen de grenzen van het Duitsche Rijk, de „hetze" der communisten en het drijven der nationalisten, de regeering zich zwakker begon te gevoelen, waar nog bijkwam, dat de sociaal-democraten, een der partijen waarop de regeering steunde, zeer ontevreden waren over het ingevoerde belastingsysteem: De kanselier voelde den grond onder zich weg zakken en toen in de eerste helft van Augustus de sociaal-democratische Rijksdag fractie een resolutie aannam, waarbij zij haar wantrouwen in de regeering van Cuno belichaamde, waren de dagen van den kanselier geteld.

Hij begaf zich naar Ebert en nog denzelfden dag riep deze het kabinet bijeen, dat na uitvoerige besprekingen bij zijn besluit bleef om ontslag in te dienen.

Vervolgens werden er parallelvergaderingen gehouden van de verschillende fracties, wier leiders na afloop door Ebert werden ontvangen. Men kwam spoedig tot een principieele overeenstemming om de regeering op een breederen basis op te trekken en zoowel de Duitsche Volkspartij (tot nog toe buiten de regeering) als de democraten, sociaal-democraten, Centrum en de Beiersche volkspartij gaven hun jawoord om steun te verleenen aan het [illegible] te vormen bestuur met Stresemann, leider der Duitsche Volkspartij, als Rijkskanselier.

De sociaal-democraten hadden als voorwaarde voor hun deelname aan de Regeering de volgende eischen gesteld, die werden aangenomen:

Inbeslagname van goederen als waarborg voor een waardevolle leening, toetreden van Duitschland tot den Volkenbond (wat steeds was geweigerd op grond van het onneutraal karakter van dien Bond), groote activiteit op het gebied van buitenlandsche politiek (iets wat de laatste jaren wel wat verwaarloosd was wegens de noodzakelijkheid van binnenlandsche organisatie en concentreeren der eenheidskrachten), krachtiger doorvoering van de vastgestelde belastingmaatregelen, (wat Cuno niet aandurfde uit vrees voor het groot kapitaal en de industriekoningen), onvoorwaardelijke invoering van goudcredieten om den zwendel van biljettenophooping en kunstmatig neerdrukken van de mark te fnuiken; invoering van goud-loonen, waardoor de gepraesteerde arbeid ten minste met een waardevol ruilmiddel werd betaald; ten slotte afscheiding van de Rijkswehr van alle wettelijke organisaties.

Ofschoon Stresemann in zijn programrede met geen enkel woord de kwestie van het lijdelijk verzet in het Roergebied aanraakte, noopten de treurige omstandigheden van het Rijk hem weldra in deze zaak handelend op te treden.

***

Hierover zijn directe onderhandelingen gevoerd tusschen Stresemann, den Duitschen kanselier, en de Fransche en Engelsche gezanten te Berlijn. Na langen tijd het „non possumus" te hebben gesproken in zake het opgeven van het lijdelijk verzet in het Roergebied, moest de regeering te Berlijn onder het Romeinsche juk door. De toestand van het rijk en vooral in de hoofdstad was onhoudbaar geworden en het hooge bestuur zag nergens anders meer een uitweg.

De financiëele debacle, die als een nachtmerrie dwaalt door de hoofden der rijksgrooten, nam met den dag schriller vormen aan. Ofschoon reeds gewend aan groote reuzengetallen van prijzen voor Duitsche artikelen, schrikt men er toch van te hooren, dat de vlottende staatsschuld dagelijks toenam met eventjes..... 120 biljoen, wat omgezet in Hollandsch geld volgens de noteeringen van begin September een bedrag van 6 miljoen gulden vertegenwoordigt. Een cijfer dat wel in staat is degenen, die den wagen weer in het spoor willen helpen, den schrik op het lijf te jagen.

Van dit bedrag, — en zulks stemt te meer treurig, omdat het als verloren propagandageld moest beschouwd worden, — ging een derde weg aan de financiering van het lijdelijk verzet in het Roergebied, terwijl tot dekking van het tekort op de spoorwegen een ander derde gedeelte moest worden aangewend. Wanneer deze toestand nog een drie maanden aldus voortduurt, zal de vlottende schuld met een 540 miljoen gulden ofwel 900 miljoen goudmarken vermeerderen. Dan is hierbij nog niet gerekend de dure prijs, dien men voor de Engelsche kolen moet betalen.

Om aan deze catastrophe den schijn te geven als kon zij zoo niet geheel bedwongen dan toch grootendeels geneutraliseerd worden, heeft men een financiëele manoeuvre bedacht en wel door de oprichting van een nieuwe bank waarbij de Regeering door middel van de Rijksbank geïnteresseerd is. Deze nieuwgevormde instelling geeft biljetten uit met goudwaarde; de Rijksbank neemt aan dit consortium deel met 100 miljoen goud, terwijl de overige aandeelhouders instaan voor 80 miljoen goud. Op dit bezit van 180 miljoen mag voor een waarde van 360 miljoen aan papieren bankbiljetten worden uitgegeven.

Zoolang deze binnen de grenzen van het Duitsche rijk blijven, kan men ze door verschillende regeeringsbepalingen a pari houden, doch wanneer het buitenland ermede betaald wordt, is de kans groot op verlies der volwaardigheid en, de zeker volgende depreciatie waardoor ook dit „herstelplan" in duigen valt.

Tegelijkertijd is uitgezien naar een laatste redmiddel om het aandeel, dat het Roergebied opslokt—steun aan het verzet—te doen eclipseeren en vandaar dat Stresemann het heeft aangedurfd, ondanks het herhaald „neen," rechtuit met Frankrijk te spreken.